

Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hrar-unmik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

МИШЉЕЊЕ

Датум усвајања: 29. мај 2014. године

Предмет бр. 339/09

Златана МИЛАНОВИЋ

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, на заседању одржаном 29. маја 2014. године, уз присуство следећих чланова:

Марека Новицког, председавајућег
Кристин Чинкин
Франсоаз Тулкенс

Уз помоћ

Андреја Антонова, извршног службеника

Узевши у обзир изнад поменути жалбу, уложу сагласно члану 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, доноси следеће закључке и препоруке:

I. ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

1. Жалба је уложена 18. августа 2009. године и уписана је 4. децембра 2009. године.
2. Дана 23. августа 2011. године, жалба је прослеђена Специјалном представнику Генералног секретара (СПГС)¹, како би се добиле примедбе УНМИК-а на прихватљивост предмета.

¹ Списак скраћеница и акронима садржаних у тексту дат је Прилогу.

3. У одговору, 16. септембра 2011. године, УНМИК је обавестио Комисију да не може да да коментаре због недоступности истражних досијеа.
4. Дана 19. јула 2012. године, Комисија је затражила од полиције УНМИК-а да пронађе истражни спис. Полиција УНМИК-а је доставила одговор 25. јула 2012. године.
5. Дана 30. јула 2012. године, Комисија је од Окружног јавног тужилаштва у Приштини (ОЈТ) затражила информације о статусу истраге. Приштински ОЈТ је одговорио 22. августа 2012. године.
6. Дана 30. августа 2012. године, жалба је поново послата СПГС-у како би се добиле примедбе УНМИК-а на прихватљивост предмета. Комисија је примила УНМИК-ов одговор 19. новембра 2012. године.
7. Дана 6. децембра 2012. године, Комисија је прогласила жалбу прихватљивом.
8. Дана 11. децембра 2012. године, Комисија је проследила своју одлуку СПГС-у и затражила УНМИК-ове примедбе на меритум жалбе, као и копије истражних списа који се односе на предмет.
9. Дана 1. априла 2014. године, СПГС је доставио УНМИК-ове примедбе на меритум жалбе, заједно са релевантном документацијом.
10. Дана 7. априла 2014. године, жалилац је послала писмо Комисији у коме је затражила да буде обавештена о статусу предмета.
11. Дана 22. априла 2014. године, Комисија је од УНМИК-а затражила да потврди да ли се објављивање списа у вези са предметом може сматрати коначним. УНМИК је доставио свој одговор истог дана.

II. ЧИЊЕНИЦЕ

A. Општи преглед догађаја²

12. Предметни догађаји су се одиграли на територији Косова након успостављања Привремене управе мисије Уједињених нација на Косову (УНМИК), јуна 1999. године.

---

² Списи на које се Комисија позива при навођењу овог општег прегледа догађаја су следећи: ОЕБС, „Како виђено, тако речено”, 1. том (октобар 1998 – јун 1999) и 2. том (14. јун – 31. октобар 1999); тромесечни извештаји Генералног секретара УН-а о Привременој управи мисије Уједињених нација на Косову; Годишњи извештаји полиције УНМИК-а (2000, 2001); Фонд за хуманитарно право „Отмице и нестанци не-Албанаца на Косову“ (2001); Фонд за хуманитарно право „Косовска књига памћења“ (<http://www.kosovomemorybook.org>); УНМИК-ова канцеларија за нестала лица и судску медицину, Извештај о активностима 2002-2004; Европски суд за људска права, *Бехрами и Бехрами против Француске и Сарамати против Француске, Немачке и Норвешке*, бр. 71412/01 и 78166/01, одлука од 2. маја 2007; Међународна комисија за нестала лица, „Ситуација на Косову: Попис“ (2010); подаци које је издао Високи комесар Уједињених нација за избеглице (доступни на адреси www.unhcr.org) и Међународни комитет Црвеног крста (доступни на адреси <http://familylinks.icrc.org/kosovo/en>).

13. Оружани сукоб током 1998. и 1999. године између српских снага с једне стране и Ослободилачке војске Косова (ОВК) и других оружаних групација косовских Албанаца с друге стране добро је документован. Након неуспеха међународних напора за решавање сукоба, 23. марта 1999. године, Генерални секретар Северноатлантског споразумног савеза („НАТО“) објавио је почетак ваздушних напада на Савезну Републику Југославију (СРЈ). Ваздушни напади су почели 24. марта 1999. године, а окончани су 8. јуна 1999. године, када је СРЈ пристала да повуче своје снаге са Косова. Дана 9. јуна 1999. године, Међународне безбедносне снаге (КФОР), СРЈ и Република Србија потписале су „војно-технички споразум“ у ком су се сагласиле о повлачењу СРЈ са Косова и присуству међународних безбедносних снага након доношења одговарајуће резолуције Савета безбедности УН-а.
14. Дана 10. јуна 1999. године, Савет безбедности УН-а усвојио је Резолуцију 1244 (1999). Поступајући сходно Поглављу VII Повеље УН-а, Савет безбедности УН-а одлучио је да распореди међународне безбедносне снаге и цивилне представнике – КФОР, односно УНМИК – на територију Косова. Сходно Резолуцији Савета безбедности 1244 (1999), УН-у је дата пуна законодавна и извршна власт за привремену управу на Косову, укључујући спровођење правде. КФОР је имао задатак да успостави „безбедну средину у којој избегла и расељена лица могу безбедно да се врате кући“ и привремено обезбеди „јавни ред и мир“ све док међународни цивилни представници не буду могли да преузму одговорност за овај задатак. УНМИК се састојао из четири главне компоненте или стуба којима су руководиле Уједињене нације (цивилна управа), Високи комесар Уједињених нација за избеглице (хуманитарна помоћ, која је постепено окончана јуна 2000. године), ОЕБС (успостављање институција) и ЕУ (реконструкција и привредни развој). Сваки стуб је био под управом СПГС-а. Резолуцијом Савета безбедности УН-а 1244 (1999) УНМИК је овлашћен да „унапреди и штити људска права“ на Косову у складу са међународно признатим стандардима у погледу људских права.
15. Процене у погледу утицаја сукоба на расељавање популације косовских Албанаца крећу се од приближно 800.000 до 1,45 милиона. Након усвајања Резолуције 1244 (1999), већина косовских Албанаца који су побегли или били насилно избачени из својих кућа током сукоба од стране српских снага вратила се на Косово.
16. У међувремену, припадници неалбанске заједнице – углавном, али не само, Срби, Роми и словенски муслимани, као и косовски Албанци за које се сумња да су сарађивали са српским властима – постали су мета распрострањених напада од стране наоружаних групација косовских Албанаца. Тренутне процене у вези са бројем расељених косовских Срба крећу се између 200.000 и 210.000. Док је већина косовских Срба и другог неалбанског становништва побегла у ужу Србију и суседне земље, они који су остали постали су жртве системских убистава, отмица, насумичног притварања, сексуалног и родног насиља, пребијања и злостављања.
17. Иако постоји спор око бројки, процењује се да је више од 15.000 лица усмрћено или нестало током и одмах након косовског сукоба (1998-2000. године). Више од 3000 етничких Албанаца и око 800 Срба, Рома и чланова других мањинских заједница нестало је током овог периода. Пронађено је више од половине несталих лица и њихови посмртни остаци идентификовани су до краја 2010. године, док се од октобра

2012. године 1766 лица и даље води као нестало код Међународног комитета Црвеног крста (МКЦК).

18. Од јула 1999. године, у склопу напора да се на Косово врати спровођење закона у оквиру владавине права, СПГС је затражио од држава чланица УН-а да подрже постављање 4718 чланова међународне полиције као цивилне компоненте УНМИК-а. Задатак полиције УНМИК-а био је да саветује КФОР у вези са полицијским питањима док полиција не добије довољан број чланова да преузме пуну одговорност за спровођење закона и да ради на развоју косовске полицијске службе. До септембра 1999. године, приближно 1100 међународних полицајаца распоређено је у УНМИК-у.
19. Распоређивање полиције УНМИК-а углавном је завршено до децембра 2000. године, са 4400 чланова особља из 53 земље, и УНМИК је преузео примарну одговорност за спровођење закона у свим крајевима Косова осим у Митровици. Према годишњем извештају полиције УНМИК-а из 2000. године, њој је пријављено 351 киднаповање, 675 убистава и 115 силовања у периоду од јуна 1999. до децембра 2000. године.
20. Услед колапса управљања правдом на Косову, УНМИК је јуна 1999. године успоставио ванредан правосудни систем. Он се састојао од ограниченог броја домаћих судија и тужилаца и функционисао је све до почетка рада редовног правосудног система, јануара 2000. године. Фебруара 2000. године, УНМИК је одобрио именовање међународних судија и тужилаца, најпре у области Митровице, а касније широм Косова, да би ојачао домаћи правосудни систем и гарантовао његову непристрасност. Од октобра 2002. године, домаћи правосудни систем састојао се од 24 међународних и 341 домаћег судије и тужиоца. Јануара 2003. године, Генерални секретар УН-а, при подношењу извештаја Савету безбедности о спровођењу Резолуције 1244 (1999) констатовао је да систем полиције и правосуђа на Косову у то време „добро функционише“ и да је „одржив“.
21. Јула 1999. године, Генерални секретар УН-а изјавио је у извештају Савету безбедности да УНМИК већ сматра да је питање несталих лица посебно акутан проблем у погледу људских права на Косову. Новембра 1999. године, при полицији УНМИК-а је основана Јединица за нестала лица (ЈНЛ), која је била задужена за истраживање могуће локације несталих лица и/или гробних места. ЈНЛ, заједно са Централном јединицом за кривичну истрагу (ЦЈКИ) полиције УНМИК-а, а касније наменска Јединица за истрагу ратних злочина (ЈИРЗ), била је одговорна за кривичне аспекте предмета несталих лица на Косову. Маја 2000. године, успостављена је Комисија за проналажење и идентификацију жртава (КПИЖ), којом председава УНМИК, ради проналажења, идентификације и предавања посмртних остатака. Од јуна 2002. године новооснована Канцеларија за нестала лица и судску медицину (КНЛСМ) при УНМИК-овом Одељењу правде (ОП) постала је једини орган који је овлашћен да утврди где се налазе нестала лица, идентификује њихове посмртне остатке и врати их њиховим породицама. Почевши од 2001. године, на основу Меморандума о разумевању (МоР) између УНМИК-а и Међународне комисије за нестала лица (МКНЛ) са седиштем у Сарајеву, допуњеног додатним споразумом из 2003. године, МКНЛ је спроводио идентификацију посмртних остатака путем ДНК анализе.

22. Дана 9. децембра 2008. године, одговорности УНМИК-а у области полиције и правосуђа на Косову су престале, а Мисија владавине права Европске уније на Косову (ЕУЛЕКС) преузела је пуну оперативну контролу у области владавине права, након саопштења председника Савета безбедности Уједињених нација, 26. новембра 2008. године (S/PRST/2008/44), којим се поздравља даље ангажовање Европске уније на Косову.
23. Истог дана, УНМИК и ЕУЛЕКС су потписали МоР о модалитетима и правима и обавезама које проистичу из преноса УНМИК-ових предмета ЕУЛЕКС-у, као и повезаних списа који се тичу истрага, кривичних гоњења и других активности које су у току, а које су предузели УНМИК-ови међународни тужиоци. Убрзо након тога, потписани су слични споразуми у вези са списима којима су се бавиле међународне судије и полиција УНМИК-а. Сви споразуми су обавезивали ЕУЛЕКС да УНМИК-у пружи приступ документима који се односе на активности које су УНМИК-ови органи претходно предузели. Између 9. децембра 2008. и 30. марта 2009. године, сви списи кривичних предмета које су поседовали УНМИК-ов ОП и полиција УНМИК-а требало је да буду предати ЕУЛЕКС-у.

В. Околности везане за убиство г. Крста Милановића

24. Жалилац је удовица г. Крста Милановића.
25. Жалилац наводи да је 25. јуна 2000. године њен супруг, заједно са њиховим зетом, г. И. С, отишао да покупи неке ствари из њихове куће у Косову Пољу, у којој у том тренутку нико није становао. У повратку, неидентификовани „Албанац“ је пуцао на возило у коме су се они налазили. Г. Крсто Милановић је задобио тешке повреде и убрзо након тога је преминуо у болници у Косову Пољу. Г. И. С, који је возио, задобио је лакше повреде.
26. Датум и време смрти потврђени су у ручно исписаном документу, овереном округлим печатом Здравственог центра Косово Поље, који је очигледно саставио дежурни доктор те клинике 25. јуна 2000. године. У овом документу се наводи да је г. Милановић преминуо 25. јуна 2000. године, у 13.30 часова, услед повреда изазваних ватреним оружјем. Како се наводи у истом документу, тело је требало да буде пребачено за Београд ради обдукције и сахране. Смрт жалиочевог супруга такође је била потврђена у копији смртовнице издате 12. јула 2000. године од стране Цивилног регистра при општини Косово Поље, чија је канцеларија у том тренутку била измештена у ужу Србију.
27. Жалилац је такође доставила копију изјаве г. И. С, коју су 28. новембра 2003. године забележили службеници српског Министарства унутрашњих послова (МУП). Г. И. С. је објаснио да су се 25. јуна 2000. године он и његов таст налазили у возилу марке „Фијат 1300“ и да су се са г. Л, који је пристао да помогне да се пренесу личне ствари из куће г. Крста Милановића (улица Николе Тесле бр. 18) у његовом мини-комбију, упутили ка Косову Пољу. Око 12.30 часова, након што су натоварили комби, кренули су натраг ка Грачаници. Г. Л. је возио први у свом комбију који је био пун са кућним стварима, а г. И. С. (возач) и г. Крсто Милановић (сувозач) пратили су га у свом аутомобилу, на раздаљини од око 100 метара. Око 200 метара након поласка, док су још увек били у истој улици, један Албанац стар око 30 година, у црној кошуљи са

пиштољем, изашао је пред њихов аутомобил и почео да пуца у г. Крста Милановића. Г. И. С. је мислио да је испалено најмање седам хитаца. Г. И. С. није зауставио аутомобил већ је возио право до руске болнице у Косову Пољу. Након што су стигли тамо, утврђена је смрт г. Крста Милановића. Касније те вечери, тело г. Крста Милановића пребачено је за Београд ради обдукције. Он је сахрањен 27. јуна 2000. године на православном гробљу Бежанијска Коса. Г. И. С. је такође изјавио да су тог дана полиција УНМИК-а и КФОР претражили место злочина.

28. Исти податак дат је у сажетку у кривичној пријави бр. КУ 16703, такође датираној на 28. новембар 2003. године, коју је МУП упутио приштинском ОЈТ-у који је био измештен у ужу Србију. Жалилац је такође доставила копију ове пријаве.
29. Жалилац је Комисији доставила и копију недатираног штампаног извода из кривичне базе података полиције УНМИК-а у вези са предметом бр. 2000-ТЦ-1059. У њему је забележено да се пуцњава која је довела до смрти г. Крста Милановића догодила 25. јуна 2000. године, у 13.25 часова, и да је пријављена полицији у 14.40 часова истог дана. У бази података се такође помиње г. И. С. као друга жртва. У овом обрасцу нема никаквих података о осумњиченом. Статус предмета је приказан као „затворен“ и „упућује се на кривично гоњење“.
30. Жалилац је обавестила Комисију да, иако је полиција УНМИК-а истражила случај и упркос томе што је он такође пријављен српском Министарству унутрашњих послова (МУП) – које је заузврат пријавило случај српском тужилаштву за ратне злочине у Београду – она до данас није обавештена о исходу истраге. Она такође наводи да се, пошто није имала никакве информације о истрази, жалила различитим надлежним органима, али не даје детаље о томе када и којим органима.

С. Истрага

31. У овом случају, Комисија је од УНМИК-а примила истражну документацију која се претходно налазила код полиције УНМИК-а и приштинског ОЈТ-а, а коју је на захтев УНМИК-а доставио ОЈТ. У одговору на захтев Комисије, 22. априла 2014. године, УНМИК је потврдио да нису достављена додатна релевантна документа.
32. Што се тиче објављивања података који се налазе у списима, Комисија подсећа да јој их је УНМИК дао на увид под обавезом чувања поверљивости података. У том погледу, Комисија мора појаснити да, иако њена процена овог предмета проистиче из детаљног разматрања доступне документације, објављује се само ограничен број информација из ње. Стога је у следећим пасусима наведен преглед релевантних истражних корака које су предузели истражни органи.

Истрага полиције УНМИК-а

33. Део списка који се односи на активности полиције почиње извештајем вође смене патроле полицијске станице у Косову Пољу при полицији УНМИК-а, датираним на 25. јун 2000. године, у коме је дат преглед активности полицијских патролних јединица у вези са пуцњавом.

34. Према наводима из тог извештаја, патролно возило полиције УНМИК-а зауставили су људи близу руске болнице у Косову Пољу, који су испричали полицији о инциденту. Патрола је такође приметила оштећено возило марке Застава, беле боје, паркирано близу болнице. Они су затим сазнали да је једна особа, г. Крсто Милановић, убијена, док је друга особа, г. И. С, задобила лакше телесне повреде. Патрола је одвела преживелу жртву до места где се догодила пуцњава; преживела жртва објаснила је да је на њих пуцало лице које је изашло из капије једне спаљене куће. Патрола је претражила област како би пронашла починиоца, али није пронашла никога. Патрола КФОР-а је стигла на место злочина и помоћу полицијских паса је извршила претрагу околне области, али такође без резултата. Патрола је узела изјаву г. И. С. и једног другог лица које је радило у близини. Припадници патроле су такође осигурали област до доласка истражног тима РИЈ-а, коме су предали све прикупљене податке.
35. У изјави г. И. С, коју је забележила полиција УНМИК-а 25. јуна 2000. године, стоји да су се тог дана он и г. Крсто Милановић упутили из Грачанице ка Косову Пољу у возилу марке Застава, беле боје, како би покупили неке ствари из куће г. Крста Милановића; они су стигли тамо око 10.00 часова. Око 12.30 часова, када су то обавили, пошли су назад. У неком тренутку, једна особа је почела да пуца на њих из пиштоља. Пошто се ветробранско стакло разбило, г. И. С. је затворио очи и убрзао према болници. Он је изјавио да је особа која је пуцала носила мајицу кратких рукава, црне боје, али да не би могао да је препозна.
36. Спис такође садржи изјаве забележене 25. јуна 2000. године, које су дале три особе, г. С. Р, гђа С. Ј. и г. Н. Б, које су се затекле у комшилуку отприлике у време када се догодило убиство. Сво троје чуло је пуцње, али нису видели ништа значајно.
37. У штампаном изводу из базе података обавештајног система Косовске полиције, у вези са овим предметом, наводе се исти подаци као и у горе поменутом документу који је доставила жалилац (видети 29).
38. Меморандум Регионалне истражне јединице полиције УНМИК-а у Приштини (РИЈ) датиран је на 25. јун 2000. године и на њему нема референтног броја. У њему се наводи да је РИЈ контактирао сведока, г. А. Ј, сина г. В. Ј, који је био власник имања са кога је изашао починилац. Г. А. Ј. је тврдио да је од 10.00 до 16.00 часова био на купалишту и да стога није знао ништа о пуцњави. Он је затим дао препоруку да се обави разговор са његовим оцем.
39. У једном другом меморандуму РИЈ-а, такође датираном на 25. јун 2000. године, дат је кратак преглед активности и закључака стручњака судске медицине полиције УНМИК-а, службеника Б. Р, који је обавио претрагу возила жртве ради проналажења доказног материјала. У њему се наводи да је пронађено осам рупа од метака.
40. У једном другом меморандуму РИЈ-а, такође датираном на 25. јун 2000. године, дат је кратак преглед активности истражитеља РИЈ-а обављених у болници у Косову Пољу. У њему се наводи да је истражитељ разговарао са доктором, који је описао повреде које је задобио г. И. С. (посекотине од сломљеног стакла и повреда на левој надлактици, узрокована металним деловима). Према наводима истог доктора, жалиочев супруг био је већ мртав када је доведен у болницу, пошто је очигледно

задобио повреду нанету ватреним оружјем у срце; није обављена обдукција. Доктор је такође навео да тело неће бити пребачено у приштинску болницу; уместо тога, полицији УНМИК-а ће бити дозвољено да обави преглед тела у болници у Косову Пољу. Касније су истражитељ РИЈ-а и службеник Б. Р, стручњак судске медицине, обавили преглед и направили снимке тела г. Крста Милановића, на коме су биле видљиве три повреде начињене ватреним оружјем (једна на десном рамену и две на леђима).

41. Спис садржи и извештаје стручњака судске медицине, службеника Б. Р, по питању његовог учешћа у истрази. У Извештају о форензичкој идентификацији, датираним на 25. јун 2000. године, наводи се да је форензичка јединица контактирана и да је од ње затражено да присуствује месту злочина тог дана у 13.30 часова; тамо су била послата два службеника, укључујући Б. Р, која су стигла на дотично место у 14.15 часова. У извештају се затим описују поступак и резултати истраживања места злочина, возила и тела жртве. На месту злочина пронађено је пет истрошених чаура. У прилогу извештаја налази се скица места злочина коју је направио форензички тим, датирана на 25. јун 2000. године. У прилогу извештаја се такође налази индекс од 36 фотографија које су начињене на месту злочина, са датумом 26. јун 2000. године. Међутим, у спису нема наведених фотографија.

42. Меморандумом датираним на 25. јун 2000. године, РИЈ је обавестио председника приштинског Округног суда, УНМИК-ово Одељење судске администрације и одређени број других релевантних канцеларија УНМИК-а, о томе да полиција УНМИК-а није успела да контактира ниједног од троје дежурних истражних судија како би их позвала да учествују у претрази места злочина, како то налаже закон. У ручно исписаној белешци приштинског Регионалног команданта полиције УНМИК-а, при дну меморандума, стоји:

„Постоји текући проблем. Став судија је у супротности са њиховом дужношћу да се одазову позиву. Ако нису спремни да поступају на прикладан начин по питању ‘позива’, можда треба именовати нове судије“.

43. У РИЈ-овом меморандуму, датираним на 1. јул 2000. године, са референтним бр. 00-072 и 00-074, наводи се да је 1. јула 2000. године, истражитељ РИЈ-а посетио г. В. Ј. у његовој кући у Косову Пољу. Према наводима истражитеља, током разговора, г. В. Ј. је деловао веома нервозно иако ни за шта није био окривљен. У дворишту куће, уочен је одређени број растављених електронских уређаја и алата. Пошто је исти РИЈ-ов истражитељ истовремено вршио истрагу једног другог убиства два Србина који су убијени експлозивном направом на даљинско активирање, он је посумњао да је г. В. Ј. некако повезан са тим двоструким убиством. Због тога је истражитељ РИЈ-а затражио све могуће обавештајне податке у погледу г. В. Ј.

44. Како се наводи у недатираним извештају патролног полицајца полицијске станице Косово Поље при полицији УНМИК-а, недељу дана након што је убијен г. Крсто Милановић, пришла му је особа српског порекла са Косова и пријавила провалу у куће жртве. Патрола полиције УНМИК-а, заједно са јединицом КФОР-а, извршила је проверу куће и установила да недостају врата. Остатак списка не садржи додатне информације у погледу штете нанете кући жртве.

45. Спис такође садржи меморандум, датиран на 25. јул 2000. године, који је РИЈ упутио истражном судији (неименованом), у коме тражи дозволу да обави одређена форензичка истраживања прикупљених доказа и да их касније преда суду. Из приложеног „списка доказних предмета“ види се да се захтев односио на пет чаура сакупљених на месту злочина (видети изнад). У каснијем Налогу за истраживање (анализу) упућеном Јединици криминалистичке лабораторије, који је издао РИЈ, и који је датиран на 7. август 2000. године, потврђује се да је „запечаћен пакет који садржи пет чаура и парчиће метала“ требало да буде послат у форензичку лабораторију. У пољу „Питања“ овог налога стоји: „1. одакле потичу метални делови. 2. уколико је могуће, утврдити тачан калибар“.
46. Дана 17. августа 2000. године, обављен је разговор са г. В. Ј. у вези са убиством г. Крста Милановића. Међутим, он је говорио једино о својој кући коју је током НАТО бомбардовања наводно спалио извесни г. Д. С, који је такође претио да ће убити г. В. Ј.
47. Истог дана, гђа С. Ј. (видети изнад § 36) била је поново испитана, а једна друга особа, г. Ф. А, била је такође испитана, али ниједно од ова два лица није дало податке од суштинског значаја.
48. Како се наводи у одређеном броју РИЈ-ових меморандума у спису, дана 18. 21. и 22. августа 2000. године, истражитељ РИЈ-а покушао је да контактира обавештајца полицијске станице Косово Поље при полицији УНМИК-а; они су се договорили да се састану 23. августа 2000. године.
49. У наставку тих извештаја налази се недатиран, ручно исписан документ који је очигледно сачинио горе поменути обавештајцац. У њему се наводи да је г. Крсто Милановић био оптужен за пљачкање и спаљивање куће г. В. Ј, годину дана пре убиства, и да је од тада г. В. Ј. био у потрази за г. Крстом Милановићем. У њему се такође наводи да се породица жртве, од којих су неки чланови још увек живели тамо, договорили да прода своје куће као једно имање, али да је недавно једна од тих кућа била продата, што је био разлог због кога је жртва посетила своју кућу. У истом извештају налази се и руком исцртана скица области, са утврђеним позицијама кућа породице жртве, куће г. В. Ј, и локације возила у тренутку напада (испред куће г. В. Ј.).
50. Дана 19. августа 2000. године, поново је обављен разговор са г. И. С. Он је навео да је 26. јуна 2000. године отишао за Београд на сахрану свог таста и да се вратио тек 18. августа 2000. године. Он је потврдио да је разлог због кога је његов таст посетио своју кућу у Косову Пољу 25. јуна 2000. године био тај што је г. Крсто Милановић хтео да прода кућу, али пошто није могао да нађе купца, отишао је да узме неке вредне ствари да их неко не би украо. Г. И. С. није знао да ли је био закључен уговор о продаји куће.
51. Према наводима из извештаја, датираног на 21. август 2000. године, тог дана истражитељ РИЈ-а посетио је кућу жртве у Косову Пољу. Он је открио да је г. Б. З. са својом породицом живео око две недеље у суседној кући бр. 20. Г. Б. З. је изјавио да је 13. августа 2000. године он купио ту кућу од г. Д. М, брата жртве. Г. Б. З. није показао никаква документа којим би доказао куповину, пошто су наводно чекали

упис, али је обећао да ће их доставити најкасније до 13. септембра 2000. године. Затим је изјавио да су, неколико дана након убиства г. Крста Милановића, непознати „Албанци“ бесправно ушли у кућу жртве. Г. Д. М. је успео да их избаци са имања, након чега је контактирао г. Б. З. и рекао му да он такође жели да прода кућу г. Крста Милановића, а да ће затим новац дати његовој породици. Брат Б. З. је купио кућу. Г. Б. З. је такође доставио податке за контакт г. Д. М. Међутим, у спису се не налази ниједна активност која је спроведена у вези са овом информацијом.

52. У захтеву датираним на 23. август 2000. године, РИЈ је од приштинске Регионалне обавештајне јединице затражио да претражи своју базу података у вези са 13 особа (укључујући преживелу жртву, г. И. С, осумњиченог г. В. Ј, његовог сина г. А. Ј. и сведоке, гђу С. Ј. и г. Ф. А.). У наставку, спис садржи податак да је г. В. Ј. оптужен за превару 27. марта 2000. године, и да је његов син, г. А. Ј, ухапшен 15. јануара 2000. године за крађу аутомобила. У спису се не налазе додатне информације у погледу ових инцидената нити закључци истражитеља у вези са њиховим значајем за ову истрагу.

Истрага косовске полиције и тужиоца

53. Дана 22. августа 2012. године, у одговору на захтев Комисије, приштински окружни јавни тужилац изјавио је да је РИЈ-ова кривична пријава, датирана на 29. јун 2009. године, у вези са убиством г. Крста Милановића (предмет бр. 2000-074) достављена приштинском ОЈТ-у 30. јуна 2009. године. Наведена пријава је поднета против непознате особе која је 25. јуна 2000. године пуцала на г. Крста Милановића и убила га. Касније је ОЈТ доставио УНМИК-у остала документа релевантна за ову истрагу (видети изнад § 31).
54. ОЈТ је, затим, 28. јануара 2011. године, затражио од РИЈ-а да спроведе додатне истражне радње у вези са убиством г. Крста Милановића (предмет ОЈТ-а бр. ППП бр. 69-6/10). Дана 8. августа 2011. године, РИЈ је доставио свој извештај ОЈТ-у у коме се наводи да информације прикупљене до тог тренутка нису довеле до проналажења осумњичених и да ће РИЈ наставити са истрагом и обавештавањем ОЈТ-а.
55. У том РИЈ-овом извештају стоји да је полиција испитала г. А. Ј, који је изјавио да је његов отац, г. В. Ј, преминуо. Њему нису постављена никаква питања у вези са убиством г. Крста Милановића. Смрт г. В. Ј. потврђена је смртовницом.
56. Такође је организовано обављање форензичке анализе чаура пронађених на месту злочина, пошто иста до тада није била спроведена. Чауре су се налазиле у просторији за складиштење доказа; налог за њихову стручну анализу издат је 16. марта 2011. године, а резултати су добијени 8. априла 2011. године. Форензичар је закључио да је коришћена муниција калибра 7,62 X 25 милиметара и да је свих пет чаура испалено из истог оружја. Међутим, није пронађено подударане ни са једним регистрованим ватреним оружјем. Ни у једном од докумената која се односе на ову форензичку анализу нису споменути „метални делови“ које су форензичари полиције УНМИК-а такође сакупили на месту злочина, 25. јуна 2000. године (видети изнад § 45).

57. Дана 16. марта 2011. године, РИЈ је контактирао г. И. С. и затражио од њега да да изјаву. Г. И. С. је одговорио да нема ништа да дода ономе што је претходно изјавио полицији УНМИК-а и да ће одговорити једино у случају да суд то наложи.
58. Спис који је УНМИК касније добио од ОЈТ-а садржи копије свих докумената у вези са горе поменутих истражних радњама.

III. ЖАЛБА

59. Жалилац се жали на УНМИК-ов наводни пропуст да ваљано истражи убиство њеног супруга. У том погледу, Комисија сматра да се жалилац позива на кршење процедуралног проширења члана 2 Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП).

IV. ПРАВО

1. Опсег разматрања Комисије

60. При одлучивању о томе да ли сматра да је дошло до повреде члана 2 (процедуралног проширења) ЕКЉП, Комисија узима у обзир постојећу судску праксу, нарочито ону Европског суда за људска права. Међутим, Комисија је такође свесна чињенице да се жалбе упућене њој значајно разликују од оних које су поднете Суду. Као прво, тужена страна није држава, већ привремена међународна територијална управа овлашћена да обавља привремене дужности на Косову. За УНМИК се не везују никакве сумње у погледу материјалних обавеза сходно члану 2 ЕКЉП. Друго, док су они који су осумњичени за наводна убиства и/или отмице недржавни актери у ограниченом броју предмета пред Европским судом, такви су сви осумњичени у предметима пред Комисијом, углавном, али не искључиво, повезани са сукобом. Комисија мора узети у обзир ове факторе при процени процедуралних позитивних обавеза међудржавне организације у погледу поступака учињених од стране трећих страна на територији над којом има привремену законодавну, извршну и судску контролу.
61. Пре него што започне разматрање меритума жалбе, Комисија би желела да разјасни домен свог разматрања.
62. Комисија напомиње да је, након усвајања Уредбе УНМИК-а бр. 1999/1 25. јула 1999. године, УНМИК преузео обавезу поштовања међународно признатих стандарда у погледу људских права при обављању својих функција. Ово прихватање обавеза детаљно је описано у Уредби УНМИК-а бр. 1999/24 од 12. децембра 1999. године, према којој је УНМИК прихватио обавезе сходно следећим инструментима који се тичу људских права: Универзалној декларацији о људским правима, Европској конвенцији о људским правима и њеним протоколима, Међународном споразуму о грађанским и политичким правима (МСГПП), Међународном споразуму о економским, социјалним и културним правима, Међународној конвенцији о уклањању свих видова расне дискриминације, Конвенцији о уклањању свих видова

дискриминације жена, Конвенцији против мучења и осталог окрутног, нечовечног и понижавајућег поступања или кажњавања и Конвенцији о правима детета.

63. Комисија такође напомиње да, према члану 1.2 УНМИК-ове Уредбе бр. 2006/12 од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права, Комисија „треба да проучи жалбе уложене од стране било које особе или групе особа које тврде да су жртве кршења (својих) људских права од стране УНМИК-а“. Из тога следи да једино поступци или пропусти који се могу приписати УНМИК-у леже у оквиру надлежности Комисије *ratione personae*. У том погледу, треба напоменути, као што је горе наведено, да од 9. децембра 2008. године, УНМИК више није спроводио извршну власт над косовским судским системом и системом за спровођење закона. УНМИК стога не сноси одговорност за било какво кршење људских права наводно почињено од стране тих тела. У погледу тога што се жалилац жали на поступке који су се догодили након овог датума, они леже ван надлежности Комисије *ratione personae*.
64. Такође, Комисија наглашава да, што се тиче њене надлежности *ratione materiae*, из члана 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 следи да она може испитати само жалбе које се односе на наводно кршење људских права. То значи да она може да разматра само поступке или пропусти који су предмет жалбе због тога што нису у складу са међународним инструментима људских права наведеним горе у тексту (видети § 62). У конкретним случајевима убистава и нестанака под околностима опасним по живот, није улога Комисије да замени надлежне органе у истрази случаја. Њен задатак је ограничен на разматрање ефикасности кривичне истраге таквих убистава и нестанака, у светлу процедуралних обавеза које проистичу из члана 2 ЕКЉП.
65. Комисија даље напомиње да, сходно члану 2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, она има правну надлежност једино над жалбама које се односе на наводна кршења људских права „до којих је дошло 23. априла 2005. или касније или су произашла из чињеница насталих пре овог датума, при чему су ове чињенице проузроковале континуирано кршење људских права“. Следи да догађаји који су се одиграли пре 23. априла 2005. године генерално леже ван надлежности Комисије *ratione temporis*. Међутим, у мери у којој такви догађаји проузрокују континуирану ситуацију, Комисија има надлежност да разматра жалбе које се односе на ту ситуацију (видети предмет Европског суда за људска права (ЕСЉП), Велико веће [ВВ], *Варнава и остали против Турске*, бр. 16064/90 и остали, пресуда од 18. септембра 2009, §§ 147-149; ЕСЉП, *Кипар против Турске* [ВВ], бр. 25781/94, пресуда од 10. маја 2001, § 136, ЕКЉП 2001-IV).

2. Поднесци страна

66. Жалилац се, у суштини, жали на кршења која се односе на изостанак адекватне кривичне истраге у вези са убиством њеног супруга. Жалилац такође наводи да није била обавештена о томе какав је исход истраге. У свом писму упућеном Комисији, датираним на 7. април 2014. године, жалилац је изјавила да је поднела „многа кривичних пријава и да није добила одговор од УНМИК-а, ЕУЛЕКС-а нити од косовске полиције по питању разрешења случаја“.

67. У својим примедбама на меритум жалбе сходно члану 2, СПГС прихвата да је г. Крсто Милановић убијен незаконито. Он напомиње, међутим, да се убиство догодило „на почетку УНМИК-овог ангажовања“, када је „безбедносна ситуација на Косову након сукоба још увек била напета. КФОР је још увек радио на развоју снаге довољне за одржавање јавне безбедности и реда и мира и догодио се одређени број озбиљних кривичних инцидената чије су мете били косовски Срби, укључујући отмице и убиства“. Ове тешке околности „у развојном периоду Мисије“, према наводу СПГС-а, биле су узрок „ограниченог напретка у идентификовању починилаца таквих злочина. СПГС наглашава да „иако убица г. Милановића није идентификован, још увек су у току истраге његовог убиства“.
68. СПГС прихвата одговорност УНМИК-а да спроведе истрагу случаја г. Крста Милановића сходно процедуралном аспекту члана 2 ЕКЉП. Према речима СПГС-а, „главна сврха такве истраге је обезбеђивање ефикасне примене домаћих закона којима се штити право на живот, како је дефинисано Уредбом УНМИК-а бр. 1999/1 од 25. јула 1999. о овлашћењима привремене управе на Косову и касније измењеном и допуњеном Уредбом УНМИК-а бр. 1999/24 од 12. децембра 1999. о закону који се примењује на Косову“.
69. СПГС сматра да је таква обавеза двострука, укључујући „обавезу да се истрагом утврди судбина и/или локација нестале особе“; и „обавезу спровођења истраге којом ће моћи да се утврди да ли је смрт проузрокована незаконито, а која ће, такође, довести до идентификације и кажњавања лица одговорних за смрт преминуле особе“.
70. СПГС даље примећује да се, при одлучивању о пријавама сходно процедуралном делу члана 2 мора обратити пажња на то да се на УНМИК не ставља немогућ или несразмеран терет. У том погледу, СПГС подсећа на пресуду од 15. фебруара 2011. године коју је донео Европски суд за људска права по предмету *Палић против Босне и Херцеговине*, у којој је, у ставу 70, наведено следеће:
- „Суд узима у обзир комплексну ситуацију у Босни и Херцеговини, нарочито у првих десет година након рата. У таквој послератној ситуацији, оно што представља немогућ и/или несразмеран терет мора да се мери врло конкретним чињеницама и контекстом. С тим у вези, Суд напомиње да је више од 100.000 људи убијено, скоро 30.000 људи је нестало, а више од два милиона људи је расељено током рата у Босни и Херцеговини. Избор је неизбежно морао да се направи у смислу послератних приоритета и ресурса“.
71. Са становишта СПГС-а, у периоду након сукоба на Косову, УНМИК се суочио са ситуацијом сличном оној у Босни. Многи људи за које се није знало где се налазе отети су, убијени и сахрањени у необележеним гробовима на територији Косова или ван ње, што је умногоме отежало проналажење и предају њихових посмртних остатака.
72. СПГС даље тврди да су за спровођење ефикасних истрага од суштинске важности „професионалне, добро обучене полицијске снаге са довољно средстава“ и да „такве снаге нису постојале на Косову 1999. године и морале су бити основане испочетка и постепено развијане“. У полицијском вакууму након завршетка сукоба, УНМИК је морао да изгради нову Косовску полицијску службу, што представља један

дуготрајан и изазован задатак који, према наводу СПГС-а, још увек траје. СПГС такође наводи да се полиција УНМИК-а сусрела са бројним изазовима приликом спровођења функција везаних за примену закона, које јој је постепено преносио КФОР у периоду 1999-2000. године. „Иако је, у овом конкретном случају, утврђено да је смрт наступила као последица тешког крварења из смртоносних повреда узрокованих ватреним оружјем“, СПГС и даље објашњава да је „уопштено, полиција УНМИК-а наишла на озбиљне изазове у спровођењу својих функција везаних за примену закона, које јој је КФОР постепено преносио у периоду 1999-2000. године“. Он се, у том погледу, затим осврће на Годишњи извештај полиције УНМИК-а за 2000. годину, у коме је ситуација описана на следећи начин:

„полиција УНМИК-а је морала да ради у послератном окружењу у ком је затекла беживотна тела и опљачкане и спаљене куће. Етничко насиље је избијало у виду илегалних иселавања, принудних одузимања имовине, спаљивања кућа и физичког насиља над заједницама широм Косова. Бес и тензија су били јако изражени међу свим етничким групама, а појачавали су их извештаји о несталим и умрлим особама. За полицију УНМИК-а је постао императив да успостави ред и да брзо изгради оквир за упис и истрагу злочина.

Све ово је морало да се уради уз ограничене физичке и људске ресурсе. Пошто је ово била прва извршна мисија у историји УН-а, било је неопходно да се на терену разраде концепт, планирање и спровођење. Због двадесет различитих националности које су учествовале на почетку, полицијским руководиоцима је представљало изазован задатак да установе уобичајену праксу за постизање оптималних резултата у једном високо ризичном окружењу“.

73. СПГС наводи да су припадници међународне полиције УНМИК-а који су радили на предметима несталих лица морали да се прилагоде спровођењу истрага на странијој територији и у странијој земљи, са ограниченом подршком Косовске полиције која је још увек била у развоју. Он даље наводи да су ови истражитељи често наилазили на ситуације где појединци који су поседовали релевантне информације о локацији и судбини несталих лица нису желели да открију такве информације. Према наводу СПГС-а, све ове препреке спречавале су полицију УНМИК-а да спроведе истраге сходно стандардима који се могу очекивати од држава са успостављеним институцијама које не наилазе на велики број предмета овакве природе, повезаним са ситуацијама након сукоба.
74. У погледу истраге усмерене ка идентификацији починиоца/починилаца одговорних за убиство жалиочевог супруга и довођењу истих пред лице правде, СПГС прво тврди да „иако починиоци злочина још увек нису ухапшени, утврђена је судбина преминулог лица и његови посмртни остаци су предати породици и, на крају, пребачени у Србију [ужу] ради пост-мортем анализе и сахране“.
75. Друго, СПГС наглашава да је полиција УНМИК-а посетила место злочина и у сарадњи са КФОР-ом спровела претрагу, сакупила истрошене патроне које су се налазиле на том месту, обавила разговор са потенцијалним осумњиченима и суседима са циљем да идентификује починиоце злочина. Међутим, „како претрага није дала доказе који би указали на идентитет убице, случај је предат Регионалном одсеку за убиства ради спровођења додатних активности“. Међутим, према наводу

СПГС-а, „ниједна од изјава прикупљених у том тренутку није дала одлучујуће трагове који би довели до хапшења починилаца ради покретања кривичног гоњења“.

76. СПГС такође подсећа да је г. И. С. изјавио полицији УНМИК-а да не би могао да препозна особу која је пуцала. Он такође напомиње да, иако спис садржи захтев за обављање балистичке анализе чаура пронађених на месту злочина, из списка није јасно да ли је таква анализа заиста спроведена нити да ли су предузете друге активности у вези са злочином.
77. Такође, према речима СПГС-а, „чињеница да се убиство догодило током веома напетог периода и да је породица преминулог лица одлучила да пребаци тело у Београд ради пост-мортем анализе и сахране, значила је да је било веома мало доказа које је полиција УНМИК-а могла да прибави везано за посмртне остатке пошто је тело пребачено за Београд одмах након убиства“.
78. СПГС такође даје преглед активности приштинског ОЈТ-а и Косовске полиције, спроведених у периоду 2009-2011. године (видети изнад, §§ 53 - 58). СПГС је посебно поменуо да је, приликом сусрета са Косовском полицијом 2011. године, г. И. С. одбио да да било какву изјаву (видети изнад, § 57). СПГС понавља да се, иако полиција није успела да пронађе ниједан траг који би потврдио идентитет починилаца убиства, предмет још увек сматра активним.
79. У закључку коментара, СПГС наводи да се, с обзиром на то да је истрага још увек у току и „имајући у виду опште околности под којима је г. Милановић упуцан и убијен, као и ограничене ресурсе који су били на располагању полицији УНМИК-а током истраге тешких злочина у целини, пропуст да се пронађу починиоци овог убиства не може, сам по себи, сматрати кршењем члана 2 ЕКЉП“.
80. Дакле, СПГС остаје при мишљењу да није било кршења члана 2 ЕКЉП од стране УНМИК-а.

3. Процена Комисије

81. Комисија сматра да се жалилац позива на повреду процедуралне обавезе која проистиче из права на живот, загарантованог чланом 2 Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП) јер полиција УНМИК-а није спровела ефикасну истрагу у вези са убиством г. Крста Милановића.

а) Подношење релевантних списа

82. На захтев Комисије, СПГС је 1. априла 2014. године доставио копије ограниченог броја докумената везаних за ову истрагу, које је УНМИК успео да добије од приштинског ОЈТ-а. СПГС је такође напоменуо да до тада није добијен ниједан истражни спис од ЕУЛЕКС-а.
83. Комисија напомиње да је у члану 15 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 наведено да Комисија може затражити од УНМИК-а да поднесе било који документ и да је СПГС обавезан да сарађује са Комисијом и пружи неопходну помоћ, што посебно укључује достављање докумената и информација релевантних за жалбу. У том погледу,

Комисија се позива на судску праксу Европског суда за људска права да треба да се извуку закључци на основу понашања тужене стране током поступка, укључујући њен пропуст „да достави информације које има, без одговарајућег објашњења“ (видети предмет *Челикбилек против Турске*, бр. 27693/95, пресуда ЕСЉП од 31. маја 2005, § 56).

84. Комисија такође напомиње да је правилно одржавање истражних списа који се тичу таквих кривичних дела као што су убиства и нестанци, од отварања истрага до њихове предаје, кључно за наставак таквих истрага и пропуст да се то учини могао би стога сâм по себи покренути питања сходно члану 2.
85. Комисија нема разлога да сумња да је УНМИК уложио напор како би добио релевантна истражна документа. Међутим, УНМИК није доставио никакво задовољавајуће објашњење због чега би документација могла бити непотпуна и у погледу којих делова.
86. Комисија није у позицији да сама провери потпуност примљених истражних списа. Комисија ће стога проценити меритум жалбе на основу документа који су јој доступни (у том смислу, видети предмет *Чекојев против Русије*, бр. 39358/05, пресуда ЕСЉП од 15. марта 2011, § 146).

b) Општа начела која се тичу обавезе спровођења ефикасне истраге сходно члану 2

87. Комисија напомиње да је позитивна обавеза истраживања противзаконитих убистава и нестанака широко прихваћена у међународном праву људских права, макар од случаја Интерамеричког суда за људска права *Веласкез-Родригез* (видети случај *Веласкез-Родригез против Хондураса*, пресуда Интерамеричког суда за људска права (ИАСЉП) од 29. јула 1988, серија Ц бр. 4). КЉП такође наводи да позитивна обавеза проистиче из члана 6 (право на живот), члана 7 (забрана окрутног и нечовечног поступања) и члана 9 (право на слободу и безбедност особе), тумачено заједно са чланом 2(3) (право на ефикасан правни лек) МСГПП (видети КЉП, Општи коментар бр. 6, 30. април 1982, § 4; КЉП, Општи коментар бр. 31, 26. мај 2004, §§ 8 и 18, СГПП/Ц/21/Рев.1/Дод. 13); видети такође, између осталог, КЉП, *Мухамед Ел Авани против Либијске Арапске Џамахирије*, саопштење бр. 1295/2004, разматрања од 11. јула 2007, СГПП/Ц/90/Д/1295/2004). Обавеза истраживања убистава такође је утврђена у Декларацији УН-а о заштити свих особа од принудног нестанка (А/Res/47/133, 18. децембар 1992) и додатно је разрађена у смерницама УН-а као што су Приручник УН-а о ефикасној превенцији и истрази ванправних арбитражних и преких егзекуција (1991) и „Смернице о спровођењу истрага Уједињених нација у вези са наводним масакрима“ (1995).
88. Да би се бавила тврдњама жалиоца, Комисија се посебно осврће на добро утврђену судску праксу Европског суда за људска права о процедуралним обавезама сходно члану 2 ЕКЉП. Суд је сматрао да „Обавеза заштите права на живот сходно члану 2 Конвенције, тумачена заједно са општом дужношћу државе сходно члану 1 Конвенције „да осигура свакоме унутар [своје] надлежности права и слободе дефинисане у Конвенцији“, имплицитно захтева постојање неког облика ефикасне званичне истраге када су појединци убијени (видети, *mutatis mutandis*, ЕСЉП, *Мекен и остали против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 27. септембра 1995, § 161,

Серија А бр. 324; и ЕСЈП, *Каја против Турске*, пресуда од 19. фебруара 1998, § 105, *Извештаји о пресудама и одлукама 1998-1*; видети такође ЕСЈП, *Јасинкис против Летоније*, бр. 45744/08, пресуда од 21. децембра 2010, § 71). Обавеза спровођења такве истраге проистиче у свим случајевима убиства и осталих сумњивих смртних случајева, без обзира на то да ли су починиоци приватна лица или државни агенти, или су непознати (видети ЕСЈП, *Колеви против Бугарске*, бр. 1108/02, пресуда од 5. новембра 2009, § 191).

89. Надлежни органи морају сами предузети радње када им се скрене пажња на одређени предмет и не смеју препустити подношење формалне пријаве или преузимање одговорности за спровођење било каквих истражних поступака иницијативи блиских сродника (видети ЕСЈП, *Ахмет Озкан и остали против Турске*, бр. 21689/93, пресуда од 6. априла 2004, § 310; видети такође ЕСЈП, *Исајева против Русије*, бр. 57950/00, пресуда од 24. фебруара 2005, § 210).
90. Успостављајући стандарде ефикасне истраге, Суд је навео да „истрага, поред независности, приступачности за породицу жртве, спровођења разумном брзином и експедитивношћу, пружања довољног елемента јавне критике истраге и њених резултата, такође мора бити ефикасна у смислу да може довести до утврђивања тога да ли је смрт изазвана незаконитим путем и, ако је то случај, до идентификације и кажњавања одговорних лица“ (видети ЕСЈП [ВВ], *Варнава и остали против Турске*, наведен изнад у § 65; при § 191; видети такође ЕСЈП, *Палић против Босне и Херцеговине*, бр. 4704/04, пресуда од 15. фебруара 2011, § 63). То није обавеза пружања резултата, већ употребе средстава. Надлежни органи морају предузети све могуће разумне кораке да би обезбедили доказе који се тичу инцидента, укључујући, између осталог, сведочења очевидаца, форензичке доказе и, када је то применљиво, аутопсију која пружа потпун и тачан запис о повреди и објективну анализу клиничких налаза, укључујући узрок смрти. Сваки недостатак у истрази који спречава да се њоме установи узрок смрти, или одговорна особа или особе, ствара ризик да таква истрага неће испунити овај стандард (видети ЕСЈП, *Ахмет Озкан и остали против Турске*, наведен горе у тексту, § 312; и *Исајева против Русије*, наведен горе у тексту, § 212).
91. Конкретно, закључак истражитеља мора да се заснива на подробној, објективној и непристрасној анализи свих релевантних елемената. Пропуст праћења очигледног следа истраге нарушава, у одлучујућој мери, могућност да се њоме утврде околности случаја и идентитет одговорних лица (видети ЕСЈП, *Колеви против Бугарске*, наведен изнад у § 88, при § 201). Међутим, природа и степен разматрања којима се испуњава минимални праг ефикасности истраге зависе од околности конкретног случаја. Они се морају проценити на основу релевантних чињеница и у погледу практичних реалних околности истражних радњи (видети ЕСЈП, *Велсеа и Мазаре против Румуније*, бр. 64301/01, пресуда од 1. децембра 2009, § 105).
92. Што се тиче захтева за јавни надзор, Суд је даље навео да мора постојати довољан елемент јавног надзора над истрагом или њеним исходима да би се осигурала одговорност у пракси, као и у теорији. Потребан степен јавног надзора може се знатно разликовати од случаја до случаја. Међутим, у свим случајевима, најближи сродник жртве мора бити укључен у поступак у оној мери која је неопходна за заштиту његових или њених легитимних интереса (видети случај ЕСЈП, *Ахмет*

Озкан и остали, наведен у § 89 изнад, при §§ 311-314; ЕСЈП, *Исајева против Русије*, наведен у § 89 изнад, при §§ 211-214 и случајеве наведене у њему; ЕСЈП [ВВ], *Ал-Скеини и остали против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 7. јула 2011, бр. 55721/07, § 167, ЕКЈП 2011).

93. Суд је такође истакао огроман значај који ефикасна истрага има у утврђивању истине о ономе што се догодило, не само због породица жртава, већ и због жртава сличних злочина, као и опште јавности, која има право да сазна шта се догодило (ЕСЈП [ВВ], *Ал-Масри против Бивше југословенске републике Македоније*, бр. 39630/09, пресуда од 13. децембра 2012, § 191).
94. Уједињене нације су, такође, уверене у значај права на истину. Према речима Генералног секретара Уједињених нација, „право на истину подразумева целокупну и потпуну истину о кршењима права и догађајима који су се одиграли, специфичним околностима везаним за те догађаје и учеснике у њима...” (видети Извештај Генералног секретара Уједињених нација, Нестала лица, Документ УН-а А/67/267 од 8. августа 2012. године, § 5; видети такође Савет за људска права УН-а, Резолуције 9/11 и 12/12: Право на истину, 24. септембар 2008 и 12. октобар 2009; видети такође Извештај Специјалног известиоца о унапређењу и заштити људских права и основних слобода током борбе против тероризма, Бен Емерсон, Оквирни принципи за обезбеђивање одговорности јавних функционера за тешка и систематска кршења људских права почињена у контексту државних анти-терористичких иницијатива; документ УН-а А/НРС/22/52, 1. март 2013).

c) *Применљивост члана 2 на контекст Косова*

95. Комисија је свесна чињенице да је до убиства г. Крста Милановића дошло годину дана након распоређивања УНМИК-а на Косову након оружаног сукоба, када су били распрострањени криминал, насиље и мањак безбедности.
96. СПГС не оспорава чињеницу да је УНМИК имао обавезу да истражи овај предмет сходно члану 2 ЕКЈП. Међутим, према наводима СПГС-а, јединствене околности које се односе на косовски контекст и распоређивање УНМИК-а у првој фази његове мисије треба да буду узете у разматрање при процени питања да ли је ова истрага у сагласности са чланом 2 ЕКЈП. У суштини, СПГС тврди да на УНМИК није могуће применити исте стандарде који се примењују на државу у уобичајеној ситуацији.
97. Комисија сматра да ово покреће два главна питања: прво питање је да ли стандарди члана 2 настављају да се примењују у ситуацији када постоји сукоб или опште насиље, а друго је да ли треба сматрати да се такви стандарди у потпуности примењују на УНМИК.
98. Што се тиче применљивости члана 2 на УНМИК, Комисија подсећа да је, након усвајања Уредбе УНМИК-а бр. 1999/1 25. јула 1999. године, УНМИК преузео обавезу поштовања међународно признатих стандарда у погледу људских права при обављању својих функција. Ово прихватање обавеза детаљно је описано у Уредби УНМИК-а бр. 1999/24 од 12. децембра 1999. године, према којој је УНМИК прихватио обавезе сходно одређеним инструментима који се тичу људских права, укључујући ЕКЈП. С тим у вези, Комисија је већ закључила да је тачно да се

привремени карактер УНМИК-а и тешкоће с њим у вези морају прописно узети у обзир у погледу бројних ситуација, али ни у ком случају се ови елементи не смеју схватити као изговор за смањење стандарда у поштовању људских права, који су прописно уграђени у мандат УНМИК-а (видети случај ХРАП, *Милогорић и остали*, бр. 38/08 и остали, мишљење од 24. марта 2011, § 44; случај *Бериша и остали*, бр. 27/08 и остали, мишљење од 23. фебруара 2011, § 25; случај *Лалић и остали*, бр. 09/08 и остали, мишљење од 9. јуна 2012, § 22).

99. У погледу применљивости члана 2 на ситуације у којима постоји сукоб или опште насиље, Комисија подсећа да је Европски суд за људска права утврдио применљивост члана 2 на ситуације након сукоба, укључујући оне у земљама бивше Југославије (видети, између осталих примера, случај ЕСЈП, *Палић против Босне и Херцеговине*, наведен изнад у § 90 и случај ЕСЈП, *Јуларић против Хрватске*, бр. 20106/06, пресуда од 20. јануара 2011). Суд даље наводи да процедурална обавеза сходно члану 2 наставља да се примењује на „различите безбедносне околности, укључујући оне у контексту оружаног сукоба“ (видети ЕСЈП [ВВ], *Ал-Скеини и остали против Уједињеног Краљевства*, наведен изнад у § 92, при § 164; видети такође случај *Гулеч против Турске*, пресуда ЕСЈП од 27. јула 1998, § 81, Извештаји 1998-IV; случај *Ерги против Турске*, пресуда ЕСЈП од 28. јула 1998, §§ 79 и 82, Извештаји 1998-IV; случај *Ахмет Озкан и остали против Турске*, наведен изнад у § 89, при §§ 85-90, 309-320 и 326-330; случај *Исајева против Русије*, наведен изнад у § 89, при §§ 180 и 210; случај *Канлибаши против Турске*, бр. 32444/96, пресуда ЕСЈП од 8. децембра 2005, §§ 39-51).
100. Суд је признао да „када до смрти [...] коју треба истражити према члану 2 дође под околностима општег насиља, оружаног сукоба или побуне, истражитељи могу наићи на препреке и [...] конкретна ограничења могу захтевати употребу мање ефикасних мера истраге или могу довести до одлагања истраге“ (видети случај ЕСЈП [ВВ], *Ал-Скеини и остали против Уједињеног Краљевства*, наведен изнад при §164; ЕСЈП, *Базоркина против Русије*, бр. 69481/01, пресуда од 27. јула 2006, § 121). Суд је ипак закључио да „обавеза према члану 2 која се тиче заштите живота подразумева да, чак и у тешким безбедносним условима, морају бити предузети сви разумни кораци како би се обезбедила ефикасна, независна истрага у вези са наводним кршењима права на живот (видети, између много осталих примера, ЕСЈП, случај *Каја против Турске*, наведен у § 88 изнад, при §§ 86-92; ЕСЈП, случај *Ерги против Турске*, наведен изнад, при §§ 82-85; *Танрикулу против Турске*, ЕСЈП [ВВ], бр. 23763/94, пресуда од 8. јула 1999, §§ 101-110, ЕКЈП 1999-IV; ЕСЈП, *Кашијев и Акајева против Русије*, бр. 57942/00 и 57945/00, пресуда од 24. фебруара 2005, §§ 156-166; ЕСЈП, *Исајева против Русије*, наведен изнад у §§ 215-224; ЕСЈП *Мусајев и остали против Русије*, бр. 57941/00 и остали, пресуда од 26. јула 2007, §§ 158 - 165).
101. Слично томе, КЈП је закључио да се право на живот, укључујући процедуралне гаранције, сматра врховним правом од кога није дозвољено никакво одступање чак ни у ванредним околностима када је угрожен живот нације (видети, КЈП, Општи коментар бр. 6, наведен изнад у § 87, при § 1; КЈП, *Абубакар Амиров и Аизан Амирова против Руске Федерације*, саопштење бр. 1447/2006, разматрања од 22. априла 2009, § 11.2, СГПП/Ц/95/Д/1447/2006). Такође, КЈП је напоменуо применљивост чланова 2 (3), 6 и 7 МСГПП, уз посебни осврт на УНМИК-ову обавезу да спроведе ваљане истраге у вези са нестанцима и отмицама на Косову

(видети КЉП, Закључне примедбе Комитета за људска права: Косово (Србија), 14. август 2006, §§ 12-13, СГПП/Ц/УНК/ЦО/1).

102. Комисија разуме потешкоће са којима се УНМИК сусрео током прве фазе свог ангажовања. Комисија напомиње да је одговарајућа важност која је дата питању несталих лица на Косову значила да је УНМИК морао да узме у обзир како хуманитарну, тако и кривичну димензију ситуације. Конкретно, Комисија сматра да су важност која се приписује кривичним истрагама и потешкоће на Косову које су ограничиле могућност истражних органа да спроведу такве истраге, као што је описао СПГС, довеле до тога да од кључног значаја буде да УНМИК од самог почетка успостави окружење које погодује обављању значајних истрага. Ово подразумева успостављање система који обухвата елементе попут приписивања свеобухватне одговорности по питању надзора и праћења напретка истрага, обезбеђивања редовних извештаја о напретку истрага као и поступка прописне предаје случајева међу службеницима или јединицама полиције УНМИК-а. Такав систем би такође требало да узме у обзир потребу за заштитом жртава и сведока (видети, *mutatis mutandis*, случај *P. P. и остали против Мађарске*, бр. 19400/11, пресуда ЕСЉП од 4. децембра 2012, §§ 28-32), као и да се размотри нарочита рањивост расељених лица у периоду након сукоба (видети ЕСЉП [ВВ], *Саргсиан против Азербејџана*, бр. 40167/06, одлука од 14. децембра 2011, § 145; и ЕСЉП [ВВ], *Чигаров и остали против Јерменије*, бр. 13216/05, одлука од 14. децембра 2011, § 146). Иако схвата да је до распоређивања и организовања полиције и правосудног апарата дошло постепено, Комисија сматра да је овај процес завршен 2003. године када је Генерални секретар УН-а описао полицију и правосудни систем на Косову као системе који „добро функционишу“ и који су „одрживи“ (видети § 19 изнад).
103. Комисија даље напомиње да њен задатак није да испита релевантну праксу или наводне препреке спровођењу ефикасне истраге *in abstracto*, већ само у вези са њиховом конкретном примени на одређене околности везане за ситуацију која је предмет жалбе пред Комисијом (видети ЕСЉП, *Броган и остали против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 29. новембра 1988, § 53, Серија А, бр. 145-Б). Комисија се стога слаже са СПГС-ом да природа и степен разматрања тога да ли ефикасност истраге испуњава минимални праг зависе од околности одређеног предмета. Из тих разлога, Комисија сматра да ће утврдити, у погледу сваког предмета, да ли су предузети сви разумни кораци за спровођење ефикасне истраге као што то налаже члан 2, узимајући у обзир реалне околности истражних активности на Косову.
104. На крају, као одговор на примедбу СПГС-а да се члан 2 мора тумачити тако да се њиме не поставља немогућ или несразмеран терет на надлежне органе, било у контексту полицијских активности или у контексту приоритета и средстава, Комисија узима у обзир да је Европски суд установио да се управо конкретним чињеницама и контекстима мора мерити шта заправо представља немогућ и/или несразмеран терет (видети ЕСЉП, случај *Палић против Босне и Херцеговине*, наведен у § 90 горе у тексту, при § 70; *Брекнел против Уједињеног Краљевства*, бр. 32457/04, пресуда од 27. новембра 2007, § 62).

d) Усаглашеност са чланом 2 у овом предмету

105. У погледу овог случаја, Комисија напомиње изјаву жалиоца да је убиство г. Крста Милановића скоро одмах пријављено полицији УНМИК-а, а касније МУП-у и тужилаштву у ужој Србији Документа доступна у спису потврђују да су УНМИК-ови органи били обавештени о овом инциденту убрзо након што се догодио и да је истог дана покренута истрага (видети изнад, §§ 29, 33 и 37).
106. Циљ ове истраге био је да се открије истина о убиству жалиочевог супруга и да се идентификују починиоци. Да би испунили ове циљеве, они који спроводе истрагу били су дужни да траже, прикупе и сачувају доказни материјал; да идентификују могуће сведоке и узму њихове изјаве; да идентификују починиоца/починиоце и изведу их пред надлежни суд утврђен законом.
107. Комисија подсећа да би ефикасне истражне радње морале да се спроводе брзо и експедитивно, где би надлежни органи предузели све разумне кораке и испратили очигледан след истраге како би осигурали доказе везане за инцидент, укључујући, између осталог, сведочење очевидаца, форензичке доказе итд. Истрага такође мора да обезбеди елемент јавног надзора у довољној мери, као и да у разумној мери буде доступна породици жртве. Закључак истражитеља мора да се заснива на подробној, објективној и непристрасној анализи свих релевантних елемената. Штавише, истрага би требало да се повремено преиспита, како би се обезбедило да све доступне информације буду узете у разматрање. Пошто обавеза спровођења истраге није обавеза резултата већ средстава, при оцењивању њене ефикасности треба узети у обзир околности конкретног случаја и практичну реалност истражног рада (видети §§ 90 - 91 изнад).
108. Међутим, Комисија подсећа да је она надлежна *ratione temporis* да процењује усклађеност истраге са чланом 2 ЕКЉП само за период након 23. априла 2005. године, узимајући у обзир статус предмета тог датума (ЕСЉП, *Палић против Босне и Херцеговине*, наведен изнад у § 90, при § 70). Период који је предмет разматрања завршава се 9. децембра 2008. године, када је ЕУЛЕКС преузео одговорност у области спровођења правде (видети § 22 изнад).
109. Комисија у том погледу такође напомиње да је, према Годишњем извештају полиције УНМИК-а за 2000. годину, већ 19. септембра 1999. године полиција УНМИК-а имала пуну одговорност спровођења закона у области Приштине. Дакле, одговорност је била на УНМИК-у да обезбеди, *прво*, да се истрага спроводи експедитивно и ефикасно; *друго*, да се сав релевантан истражни материјал правилно преда органу који преузима одговорност за истрагу (ЕУЛЕКС) и, *треће*, да истражни списи могу да се прате и преузимају уколико дође до потребе за тим у било којој каснијој фази.
110. Комисија је свесна чињенице да је почетна фаза сваке истраге од највећег значаја и да она има два главна циља: утврђивање правца истраге и обезбеђивање очувања и прикупљања доказа за евентуалан судски поступак (видети мишљење Комисије по сличном питању изражено у предмету *X*, бр. 326/09 и остали, мишљење од 6. јуна 2013, § 81).

111. У том погледу, Комисија подсећа на чињенично стање овог предмета, које јасно показује да су информације о пуцњави доспеле до полиције УНМИК-а приближно сат времена након инцидента; полицијска патрола и јединица КФОР-а посетиле су место злочина, обезбедиле га и покушале да пронађу осумњиченог. Истражитељи РИЈ-а и форензички стручњаци су такође одмах посетили место злочина и спровели одређени број неопходних и смислених истражних радњи, попут претраге и бележења места злочина, прикупљања доказа, претресања области, бележења изјава преживеле жртве и могућих сведока, прегледа тела жртве итд. Кривична истрага овог случаја је такође покренута истог дана (видети изнад, §§ 33 - 41).
112. Комисија мора да нагласи да је, у овом случају, било веома мало сумње да је реч о незаконитој природи убиства г. Крста Милановића. Изгледа да је активност полиције УНМИК-а везана за проналажење и чување доказа ради даље истраге и могућег кривичног поступка била благовремена и адекватна с обзиром на околности.
113. Међутим, Комисија сматра да ова обавеза захтева не само покретање истраге у најкраћем могућем року, већ такође и избегавање било каквих непотребних одлагања у њеном окончању, без обзира на исход. При процени ове истраге из такве перспективе, Комисија не може да занемари чињеницу да је, након августа 2000. године, РИЈ једноставно „испустио“ истрагу пошто у спис није уписана ниједна активност скоро девет година, све до јуна 2009. године, када су све сакупљене информације стављене у кривичну пријаву и достављене приштинском ОЈТ-у ради разматрања и предузимања даљих активности (видети изнад §§ 52 и 53). Комисија не види ниједан разлог за такав нагли прекид истраге, чак ни на половини истражног поступка. УНМИК такође није могао да пружи никакво уверљиво објашњење за овај прекид као ни за каснији, изузетно дуг, период потпуне неактивности.
114. У том погледу, Комисија подсећа на свој став везан за категоризацију предмета у „активне“ и „неактивне“ изражен раније у сличним предметима (видети нпр. случај *Б. А*, бр. 52/09, мишљење ХРАП-а од 14. фебруара 2013. године, § 82 или случај *Пејчиновић*, предмет бр. 89/09, мишљење ХРАП-а од 13. марта 2014, при § 178). Према њеном мишљењу, „до било какве категоризације истраге требало би да дође тек након што буде предузет минимум могућих истражних активности и након што се прикупе и анализирају информације до којих се могло доћи“.
115. За разлику од много других сличних случајева пред Комисијом, у овом случају полиција је активно трагала за информацијама и траговима у почетној фази, и заправо их је пронашла (видети, у супротном смислу, случај *П. С*, предмет бр. 48/09, мишљење ХРАП-а од 31. октобра 2013, § 107). Међутим, необјашњен и непотребан деветогодишњи период неактивности након почетног ступња довео је до губитка потенцијалних доказа (нпр. главни осумњичени је преминуо, [§ 55], нестали су неки физички докази [§ 56], преживела жртва је одбила да да још изјава полицији [§ 57]).
116. Чак и да, у овом случају, истражитељи нису видели никакве могућности за успех и да су желели да се сконцентришу на друге истраге које су више „обећавале“, требало је макар да попуне празнине подацима, попут недостатка извештаја са обдукције у погледу жртве, форензичке анализе чаура и пријаве случаја тужиоцу ради разматрања. Међутим, у спису се чак ни сада не налази извештај са обдукције, а друге активности спроведене су тек 2011. године.

117. Комисија не може да занемари чињеницу да би обављање форензичке анализе чаура у најкраћем могућем року било од изузетне важности. То би обезбедило истражитељима бар минимум информација о типу и врсти употребљеног оружја, што би им омогућило да скрате претрагу. Такође, то конкретно оружје могло је да се упише у форензичку базу података што би омогућило истражитељима да изведу праве закључке и да сходно томе направе план за даље активности. Међутим, нажалост, ови кораци нису предузети и није испраћен овај очигледан след истраге. Комисија је свесна чињенице да чак ни 2011. године још увек није било пронађено подударање у форензичкој бази података у погледу оружја употребљеног у овом злочину. Ипак, ово не подрива општи закључак да је такву активност требало спровести што је пре могуће, након што су прикупљени релевантни докази.
118. Комисија подсећа на свој став дат у сличном контексту у погледу полицијских активности у ситуацијама које су се карактерисале недостатком доказа. Комисија је у више наврата напоменула да, прво, у почетној фази скоро сваке истраге недостаје значајна количина информација. Проналажење неопходних информација како би се попуниле ове празнине представља главни циљ сваке истражне активности. Дакле, истражни органи не би требало да користе недостатак информација као аргумент да оправдају своју неактивност. Друго, у овом случају, спис који је био доступан Комисији показује да је полиција од самог почетка имала трагове за истрагу које је обезбедила преживела жртва, и она је заиста спровела многе истражне активности како би их испратила, иако посао није био завршен (видети нпр. ХРАП, *Пејчиновић*, наведен изнад у 114, при § 189).
119. При процени истраге у односу на потребу да се предузму разумни истражни кораци и да се испрати очигледан след истраге како би се добили докази, Комисија узима у обзир чињеницу да прописно вођен истражни спис треба да садржи записе свих истражних активности и, нарочито, разговора вођених са жалиоцем, осумњиченима и свим потенцијалним сведоцима нестанка. У свим случајевима, такви разговори би требало да се обаве што је пре могуће и требало би да буду забележени и сачувани у предметном спису³.
120. Комисија у овом контексту напомиње да је РИЈ поново испитао преживелу жртву, г. И. С, посетио кућу испред које се десило убиство и разговарао са г. В. Ј. (видети изнад § 43) и касније забележио његову изјаву (видети изнад, § 46), трагао за обавештајним информацијама у вези са предметом и добио неке од њих (видети изнад §§ 46, 48, 49 и 52) и покушао да организује форензичку анализу истрошених чаура и металних делова пронађених на месту злочина. Међутим, како је изнад објашњено, након тога је уследио деветогодишњи период током ког је истрага била потпуно обустављена, без видљивог разлога, иако је било још очигледних и неопходних активности које је требало предузети, истражних радњи које је требало завршити и трагова које је требало испратити.
121. Конкретно, као што је изнад споменуто (видети § 51), РИЈ је открио да су се мање од два месеца након убиства, косовски Албанци преселили у куће жртве и његовог брата, након што су их наводно купили од г. Д. М, брата г. Крста Милановића. Ову

³ Видети: Приручник Уједињених нација о ефикасном спречавању и истрази ванправних, произвољних и преких егзекуција, усвојен 24. маја 1989. године од стране Економског и социјалног савета, Резолуција 1989/65.

информацију је требало проценити у светлу чињенице да се у том тренутку одвијало много криминалних активности око непокретне имовине која је припадала Србима на Косову, и да је само два дана раније г. И. С, такође веома близак сродник жртве, сведочио да не зна ни за какав договор о продаји куће. Дакле, према мишљењу Комисије, требало је да РИЈ макар инсистира на томе да види документе о куповини од г. Б. З. и његовог брата и да обави разговор са г. Д. М. Међутим, то никада није учињено.

122. У погледу периода под њеном правном надлежношћу, почевши од 23. априла 2005. године, Комисија напомиње да је након тог критичног датума настављен пропуст спровођења неопходних истражних радњи. Следствено томе, нису решени недостаци који су постојали до тог датума. Тако је, у складу са настављеном обавезом спровођења истраге, процена целокупне истраге доведена под период надлежности Комисије.
123. Међутим, како у овом периоду није спроведена ниједна активност да се исправе горе наведени недостаци у овом конкретном случају, Комисија сматра да УНМИК није начинио све разумне кораке како би идентификовао починиоца и довео га пред лице правде, како то налаже члан 2 ЕКЈП (видети изнад, § 107).
124. Комисија такође подсећа на коментар СПГС-а у вези са одбијањем г. И. С. да да изјаву Косовској полицији, марта 2011. године (видети изнад §§ 57 и 78), чиме је назначена могућност изостанка сарадње са његове стране.
125. У погледу његовог одбијања да да додатну изјаву 2011. године, Комисија би, прво, желела да понови да је г. И. С. рекао полицији да нема ништа да дода изјавама које ја претходно дао полицији УНМИК-а, што се иначе сматра сведоковом потврдом ове претходне изјаве. Друго, према мишљењу Комисије, г. И. С. је имао разумљиве разлоге да буде иритиран захтевом да да још једну изјаву, скоро 11 година након инцидента. На крају, пошто је само неколико сати након инцидента рекао да не би могао да препозна лице које је пуцало, мало је вероватно да би то могао да уради након 11 година.
126. Такође, пошто ниједно лице осумњичено за убиство г. Крста Милановића није било идентификовано, полиција УНМИК-а је имала обавезу да користи средства која су јој на располагању како би редовно пратила напредак истраге да би била сигурна да ништа није занемарено и да је сваки нови доказ узет у разматрање и како би обавестила сроднике о напретку истраге. Међутим, у спису се не налази ниједан преглед овог предмета до 2009. године, када је ЕУЛЕКС већ био преузео функције примене закона, док су се овим конкретним случајем даље бавили Косовска полиција и тужиоци.
127. Иако се предајом списка ЕУЛЕКС-у ефективно завршава надлежност Комисије *ratione temporis* по питању овог случаја, Комисија не може да занемари чињеницу да је, након разматрања списка, 2011. године, одговорни косовски тужилац наложио полицији да предузме одређене активности како би се попуниле празнине у истрази, али безуспешно. Према мишљењу Комисије, правилан тужилачки преглед ове истраге у ранијој фази могао је нагнати полицију УНМИК-а да предузме додатне радње, како предмет не би остао без ваљаних активности наредних година (видети

нпр. предмет *Стојковић*, бр. 87/09, мишљење ХРАП-а од 14. децембра 2013. године, § 160; ХРАП, *Пејчиновић*, наведен изнад у § 114, при § 193).

128. Комисија је свесна чињенице да сви злочини не могу бити решени и да све истраге не могу довести до идентификације и кривичног гоњења починилаца. Комисија је већ, по питању горенаведеног, упутила на став Европског суда у вези са природом процедуралне обавезе сходно члану 2, која „није обавеза добијања резултата већ употребе средстава“. Суд јасно наводи да не постоји кршење члана 2 ако надлежни органи предузму све разумне кораке које могу да предузму како би се обезбедило да докази везани за инцидент и закључак истраге буду засновани на подробној, објективној и непристрасној анализи свих релевантних елемената (видети изнад, §§ 90 - 91), чак и онда када није оптужен ниједан починилац (видети нпр, ЕСЈП, случај *Палић*, наведен изнад у § 90, при § 65 или ЕСЈП [ВВ], *Ђулијани и Гађио против Италије*, бр. 23458/02, пресуда од 24. марта 2011, §§ 301 и 326).
129. Што се тиче захтева за јавни надзор, Комисија подсећа да члан 2 такође захтева укључивање блиског сродника у истрагу у мери која је неопходна да се заштите његови или њени законски интереси. Како се чини из докумената доступних Комисији, полиција је обавила разговор једино са г. И. С. Полиција није ступила у контакт ни са жалиоцем нити са другим члановима његове породице.
130. У спису који се налази код Комисије не помиње се ниједан контакт са жалиоцем нити са другим члановима њене породице остварен у циљу да се они обавештавају о истрази. У том погледу, Комисија подсећа на изјаву жалиоца да, упркос бројним жалбама, није добила „ниједан одговор од УНМИК-а, ЕУЛЕКС-а нити од Косовске полиције по питању решавања случаја“.
131. У светлу наведених процедуралних недостатака, Комисија сматра да истрага уопште није била отворена за јавни надзор, како то налаже члан 2 ЕКЈП. Стога, Комисија закључује да УНМИК није укључио жалиоца у истрагу убиства њеног супруга у мери која је неопходна да би се заштитили њени легитимни интереси.
132. У светлу мана и недостатака који су горе описани, Комисија закључује да УНМИК није спровео ефикасну истрагу убиства г. Крста Милановића. У складу с тим, постојало је кршење процедуралног аспекта члана 2 ЕКЈП.

V. ЗАКЉУЧНИ КОМЕНТАРИ И ПРЕПОРУКЕ

133. У светлу закључака Комисије о овом предмету, Комисија је мишљења да је потребан неки облик накнаде.
134. Комисија такође напомиње да је УНМИК, као територијална управа на Косову од 1999. до 2008. године, имао примарну одговорност да ефикасно истражи и кривично гони лица одговорна за убиство г. Крста Милановића, и да његов пропуст да то учини представља настављено озбиљно кршење људских права жртве и његовог сродника, поготово права на утврђивање чињеница.

135. Комисија истиче забринутост СПГС-а да су неадекватна средства, поготово на почетку УНМИК-ове мисије, довела до тога да испуњавање УНМИК-ових обавеза у погледу људских права буде тешко достигну.
136. Уобичајено би била одговорност УНМИК-а да предузме одговарајуће мере како би стао на крај запаженом кршењу права и, колико је то могуће, исправио последице истог. Међутим, као што је Комисија напоменула горе у тексту (видети § 22), одговорност УНМИК-а која се тиче судства на Косову завршила се 9. децембра 2008. године, када је ЕУЛЕКС преузео потпуну радну контролу у области владавине права. УНМИК стога није више у позицији да предузима мере које ће имати директан утицај на истраге које су још увек на чекању пред ЕУЛЕКС-ом или локалним властима. Такође, након проглашења независности од стране Привремених институција самоуправе Косова 17. фебруара 2008. године и касније, ступањем на снагу косовског устава 15. јуна 2008. године, УНМИК је престао да обавља извршне функције на Косову и та чињеница је ограничила његову могућност да пружи пуну и ефикасну репарацију за извршену повреду права, како је то прописано утврђеним начелима међународног права о људским правима.
137. Комисија сматра да ова чињенична ситуација не ослобађа УНМИК од одговорности да исправи, што је могуће више, последице кршења права за која је одговоран.

У погледу жалиоца и предмета, Комисија сматра прикладним да УНМИК:

- У складу са судском праксом Европског суда за људска права у вези са ситуацијама ограничене надлежности државе (видети ЕСЉП [ВВ], *Иласку и остали против Молдавије и Русије*, бр. 48787/99, пресуда од 8. јула 2004, ЕКЉП, 2004-VII, § 333; ЕСЉП, *Ал-Садун и Муфди против Уједињеног Краљевства*, бр. 61498/08, пресуда од 2. марта 2010, § 171; ЕСЉП [ВВ]), *Катан и остали против Молдавије и Русије*, бр. 43370/04, 8252/05 и 18454/06, пресуда од 19. октобра 2012, § 109), мора тежити томе да, уз сва дипломатска средства која су му доступна у односу на ЕУЛЕКС и косовске власти, добије уверавања да ће истраге које се односе на случај који се овом приликом разматра бити настављене у складу са захтевима ефикасне истраге предвиђеним чланом 2, да ће се утврдити околности везане за убиство г. Крста Милановића и да ће починиоци бити изведени пред лице правде. Жалилац и/или други блиски сродници треба да буду обавештени о том поступку и да добију увид у релевантну документацију, уколико је потребно;
- Јавно призна, у разумном року, одговорност у вези са пропустом УНМИК-а да адекватно истражи убиство г. Крста Милановића и јавно се извини жалиоцу и њеној породици у вези са тим;
- Предузме одговарајуће кораке за исплату адекватне надокнаде жалиоцу за моралну штету коју је претрпела због УНМИК-овог пропуста да спроведе ефикасну истрагу.

Комисија такође сматра да је прикладно да УНМИК:

- У складу са Резолуцијом Генералне скупштине УН-а о „Основним начелима и смерницама у вези са правом на правни лек и репарацију за жртве грубог кршења

међународног права које се тиче људских права и озбиљног кршења међународног хуманитарног права“ (A/Res/60/147, 21. март 2006. године), предузме одговарајуће кораке, путем других институција повезаних са УН-ом које раде на Косову, домаћих органа и невладиних организација, ради остваривања потпуног и свеобухватног програма репарације, укључујући реституцију, компензацију, рехабилитацију, сатисфакцију и гаранцију да се тако нешто неће поновити, за жртве из свих заједница које су претрпеле озбиљне повреде људских права током и након сукоба на Косову;

- Предузме одговарајуће кораке код надлежних органа Уједињених нација, укључујући Генералног секретара УН-а, ка додељивању одговарајућих људских и финансијских ресурса како би се осигурало да Уједињене нације увек поштују стандарде међународних људских права, укључујући и ситуације када обављају административне и извршне функције на некој територији, и да обезбеди ефикасно и независно надгледање;

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

1. ЗАКЉУЧУЈЕ ДА ЈЕ ДОШЛО ДО КРШЕЊА ПРОЦЕДУРАЛНЕ ОБАВЕЗЕ СХОДНО ЧЛАНУ 2 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА;

2. ПРЕПОРУЧУЈЕ ДА УНМИК:

- a. ТРАЖИ ОД ЕУЛЕКСА И ДРУГИХ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА НА КОСОВУ ДА ПРЕДУЗМУ СВЕ МОГУЋЕ КОРАКЕ КАКО БИ ОСИГУРАЛИ ДА СЕ КРИВИЧНА ИСТРАГА У ВЕЗИ СА УБИСТВОМ Г. КРСТА МИЛАНОВИЋА НАСТАВИ У СКЛАДУ СА ЧЛАНОМ 2 ЕКЉП И ДА ПОЧИНИОЦИ БУДУ ИЗВЕДЕНИ ПРЕД ЛИЦЕ ПРАВДЕ;**
- b. ЈАВНО ПРИЗНА ОДГОВОРНОСТ ЗА СВОЈ ПРОПУСТ ДА СПРОВЕДЕ ЕФИКАСНУ ИСТРАГУ У ВЕЗИ СА УБИСТВОМ ЖАЛИОЧЕВОГ СУПРУГА И ЈАВНО СЕ ИЗВИНИ ЖАЛИОЦУ И ЊЕНОЈ ПОРОДИЦИ;**
- c. ПРЕДУЗМЕ ОДГОВАРАЈУЋЕ КОРАКЕ ЗА ИСПЛАТУ ОДГОВАРАЈУЋЕ НАДОКНАДЕ ЖАЛИОЦУ ЗА ПРЕТРПЉЕНУ МОРАЛНУ ШТЕТУ У ВЕЗИ СА УСТАНОВЉЕНИМ ПОВРЕДАМА ЧЛАНА 2 ЕКЉП.**
- d. ПРЕДУЗМЕ ОДГОВАРАЈУЋЕ КОРАКЕ КА ОСТВАРИВАЊУ ПОТПУНОГ И СВЕОБУХВАТНОГ ПРОГРАМА РЕПАРАЦИЈЕ;**
- e. ПРЕДУЗМЕ ОДГОВАРАЈУЋЕ КОРАКЕ У УЈЕДИЊЕНИМ НАЦИЈАМА КАО ГАРАНЦИЈУ ДА СЕ ИСТА СИТУАЦИЈА НЕЋЕ ПОНОВИТИ;**

f. ОДМАХ ПРЕДУЗМЕ ЕФИКАСНЕ МЕРЕ ЗА ПРИМЕНУ ПРЕПОРУКА КОМИСИЈЕ И ОБАВЕСТИ ЖАЛИОЦА И КОМИСИЈУ О ДАЉЕМ РАЗВОЈУ ОВОГ ПРЕДМЕТА.

Андреј Антонов
Извршни службеник

Марек Новицки
Председавајући

СКРАЋЕНИЦЕ И АКРОНИМИ

ЦЈКИ – Централна јединица за кривичну истрагу
СГПП – Међународни споразум о грађанским и политичким правима
ОП – Одељење правде
ОС – Окружни суд
ОЈТ – Окружно јавно тужилаштво
ЕКЉП – Европска конвенција о људским правима
ЕСЉП – Европски суд за људска права
ЕУ – Европска унија
ЕУЛЕКС – Мисија владавине права Европске уније на Косову
СРЈ – Савезна Република Југославија
ХРАП – Саветодавна комисија за људска права
КЉП – Комитет за људска права Уједињених нација
ИАСЉП – Интерамерички суд за људска права
МКНЛ – Међународна комисија за нестала лица
МКЦК – Међународни комитет Црвеног крста
МКТЈ – Међународни кривични трибунал за бившу Југославију
МЈТ – Међународни јавни тужилац
КФОР – Међународне безбедносне снаге (обично познате као косовске снаге)
ОВК – Ослободилачка војска Косова
МоР – Меморандум о разумевању
ЈНЛ – Јединица за нестала лица
МУП – Министарство унутрашњих послова Србије
НАТО – Северно-атлантски споразумни савез
КНЛСМ – Канцеларија за нестала лица и судску медицину
ОЕБС – Организација за европску безбедност и сарадњу
РИЈ – Регионална истражна јединица
СПГС – Специјални представник Генералног секретара
УН – Уједињене нације
УНХЦР – Високи комесар Уједињених нација за избеглице
УНМИК – Привремена административна мисија Уједињених нација на Косову
КПИЖ – Комисија за проналажење и идентификацију жртава
ЈИРЗ – Јединица за истрагу ратних злочина